

NEZAMESTNANOSŤ SLOVENSKA

Nezamestnanosť je dôležitým ukazovateľom vývoja ekonomiky a podnikateľského prostredia. Jedným z najväčších negatívnych vplyvov finančnej krízy z roku 2008 bola práve vysoká nezamestnanosť. Hoci prešlo už 7 rokov od vrcholu najvyššej miery nezamestnanosti v roku 2010, kedy dosahovala 15% (ŠÚ SR), stále sa Slovensko nachádza na chvoste rebríčka v porovnaní s inými krajinami EÚ s relatívne vysokou mierou nezamestnanosti. Kde je teda chyba a prečo sa Slovensko tak pomaly dostáva na predkrízové hodnoty? Aká je situácia v jednotlivých krajoch a ako počítujú nezamestnanosť rôzne vekové skupiny?

Z 240 tisíc nezamestnaných (disponibilných aj nedisponibilných) ku koncu roka 2008 bolo koncom roka 2009 takmer 400 tisíc ako reakcia na svetovú krízu, čo je nárast takmer o 60%. V samotnej výrobe to bolo 16, pričom veľkoobchod znížil stavy svojich zamestnancov až o 22%. Tieto dva sektory boli najvýraznejšie ovplyvnené krízou. Dá sa povedať, že až do roku 2014 bola nezamestnanosť v absolútnom vyjadrení viac menej rovnaká a nedochádzalo

k veľkým pozitívnym zmenám. V súčasnosti sme sa opäť priblížili k hranici 250 tisíc nezamestnaných.

Teraz sa pozrime čo sa na dialo na Slovensku v rámci jednotlivých krajov počas finančnej krízy. Vybrali

V tomto čísle:

Grécko dostane ďalších 7 miliárd eur, dôchodky však musia klesnúť o 18 %

Český premiér podáva demisiu, dôvodom sú údajne kauzy ministra financií Babiša

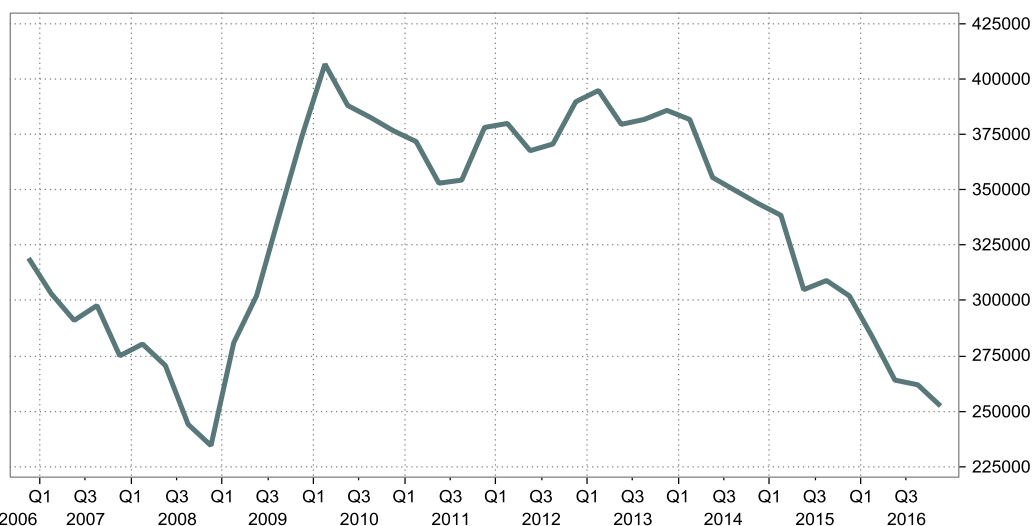
36 % platieb s čínskou menou sa realizuje cez Veľkú Britániu

Ruská centrálna banka ďalej znižuje úrokovú sadzbu, aktuálne na 9,25%

Nitriansky kraj zaznamenal podľa NBS za prvý kvartál medziročný rast cien nehnuteľnosti o 16,9 %

Spotrebiteľská dôvera na Slovensku je v pozitívnom pásme

Celková nezamestnanosť na Slovensku (ŠÚ SR)

Source: **Macrobond**

Uchádzači o zamestnanie	4.Q 2008	1.Q 2010	Percentuálna zmena	Absolútna zmena
Bratislavský kraj	8120	16462	102,73	8342
Trnavský kraj	14646	29493	101,37	14847
Trenčiansky kraj	16363	34668	111,87	18305
Žilinský kraj	22318	42319	89,62	20001
Nitriansky kraj	28881	48206	66,91	19325
Banskobystrický kraj	49815	69282	39,08	19467
Košický kraj	53763	71740	33,44	17977
Prešovský kraj	54650	81567	49,25	26917
Slovensko	248556	393737	58,41	145181

Aká je situácia dnes? Aktuálna štatistika za mesiac marec 2017 vykazuje mieru celkovej nezamestnanosti 9,45% (červená línia v grafe). Kraje s najnižšou nezamestnanosťou sú Bratislavský (4,21%), Trnavský (4,52%) a Trenčiansky (5,77%), teda kraje, ktoré aj pred krízou patrili medzi tie s najlepšimi výsledkami. Takáto miera nezamestnanosti by sa dala označiť aj ako prirodzená, teda hodnota, pod ktorú sa asi nezamestnanosť nedostane. Najvyššiu nezamestnanosť majú v Prešovskom (15,28%), Košickom (14,96%), ale aj v Banskobystrickom kraji (14,11%), ktorý dokonca obsahuje okresy s najvyššou nezamestnanosťou Rimavská Sobota (28%) a Revúca (26%).

Pozreli sme sa aj na predchádzajúcich zamestnávateľov týchto nezamestnaných a teda sa ich pokúsili kategorizovať. V krajoch kde je nízka nezamestnanosť prevládali odvetvia ako veľkoobchod, maloobchod a priemyselná výroba. Tieto odvetvia mali zastúpenie vo všetkých krajoch čo môže byť ešte dozvuk po kríze, kedy ako sme spomenuli boli prepustení ľudia najmä z týchto oblastí. V krajoch s vysokou nezamestnanosťou je aj veľa nezamestnaných, ktorí pracovali vo verejnej správe. Pozitívne na tomto môže byť to, že tí, ktorí pracovali v priemysle (7,3% z 257 558 nezamestnaných) Slovensko potre-

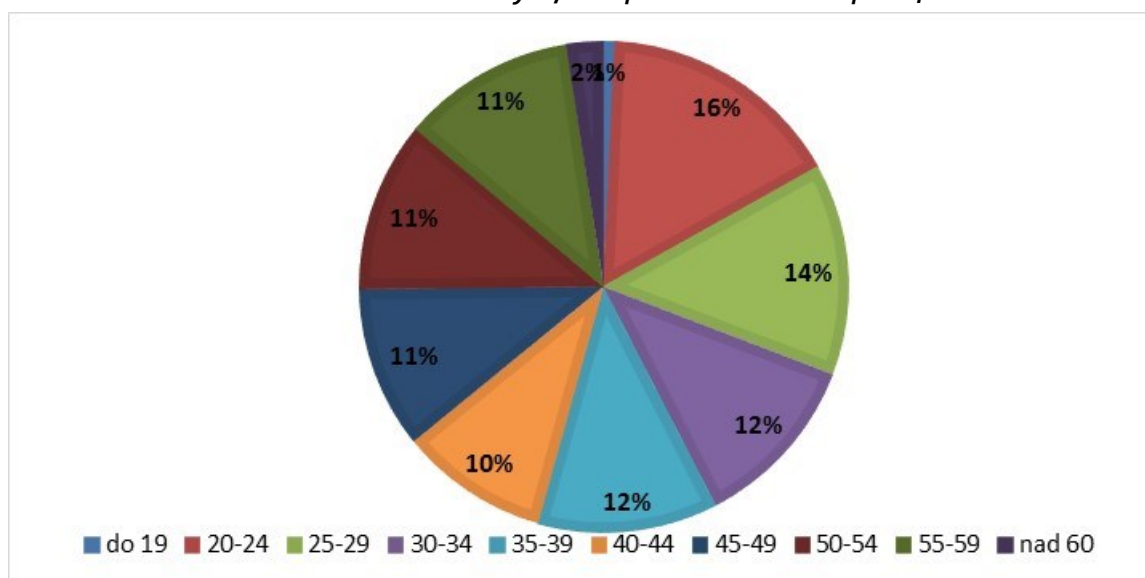
sme si dve obdobia, ktoré sme porovnali. Koniec roka 2008, kde bola nezamestnanosť na najnižšej úrovni (tesne pod 9%) a začiatok roka 2010, kedy dosiahla takmer 15% (tabuľka). V rámci jednotlivých krajov mali tradične najnižšiu nezamestnanosť Bratislavský, Trnavský a Trenčiansky kraj. A najvyššiu Prešovský, Košický a Banskobystrický kraj. Takéto poradie zostalo aj po hromadnom prepúšťaní. Percentuálne však boli najviac postihnuté kraje s nízkou nezamestnanosťou, Bratislavský,

Trnavský a Trenčiansky. Absolútne však nárast nezamestnaných v týchto troch krajoch netvoril ani 30% z celkového počtu čo pribudlo do evidencie. Nezamestnanosť v krajoch už beztak s vysokou nezamestnanosťou sa ešte viac prehĺbila. Z tejto tabuľky však vyplýva, že za rozdielnosťou medzi kraji čo sa týka nezamestnanosti nemôže iba kríza. Takýto stav bol aj pred ňou. Avšak regióny, ktoré boli vyspelejšie ako napríklad Bratislava sa s takýmto šokom vysporiadali lep-

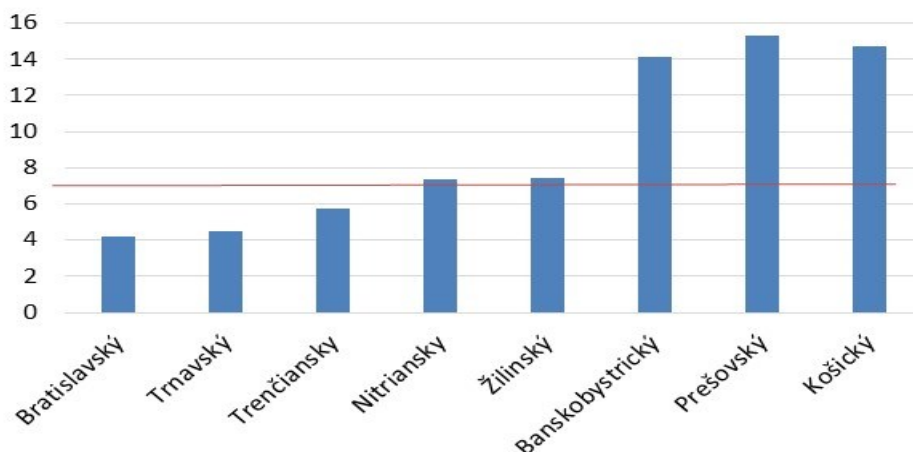
šie ako nerozvinuté oblasti napríklad na východe Slovenska. Z toho vyplýva, že miera nezamestnanosti nebude lepšia čím ďalej budeme od krízy, ale aké riešenia sa navrhnu v okresoch, kde už dlhodobo bojujú s vysokou nezamestnanosťou. Pozrime sa ešte ako sa v týchto dvoch sledovaných obdobiach zmenila nezamestnanosť v rámci vekových kategórií, a teda ktoré vekové skupiny boli najviac ovplyvnené prepúšťaním.

Na grafe sme percentuálne znázornili rozloženie nových nezamestnaných po kríze. Celkovo ich za 5 kvartálov pribudlo viac ako 145 tisíc. Ak si odmyslíme mladých do 19 rokov a starších nad 60 rokov, do ostatných vekových kategórií pribudlo pomerne rovnako veľa nezamestnaných. Najviac však bola zastihnutá kategória 20-29 rokov, keďže podniky kvôli vyššej neistote neprijímali toľko nových pracovných síl na trhu, pričom taktiež prepúšťali týchto práve najmenej skúsených zamestnancov.

Vekové rozloženie nezamestnaných, ktorí pribudli v 1.Q 2010 oproti 4.Q 2008

Nezamestnanosť v krajoch na Slovensku

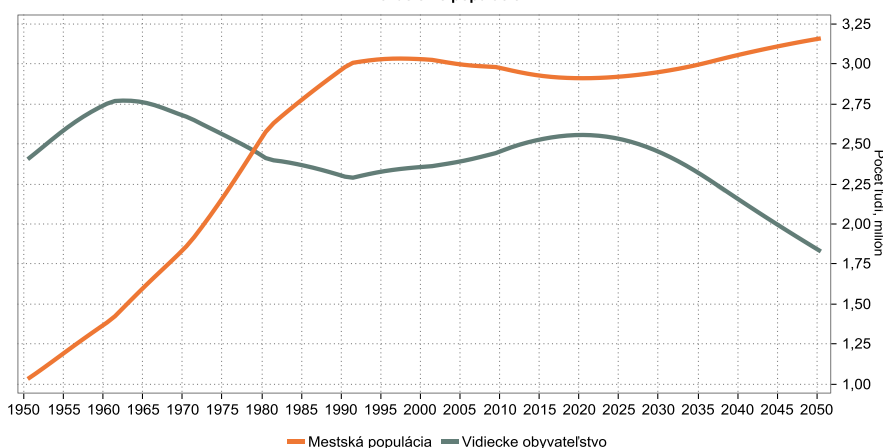
buje rekvalifikovať na modernejšie priemyselné pozície. Fabriky, automobilky a iné výrobné spoločnosti sa sťažujú na nedostatok kvalifikovanej sily. Vynára sa téma o nábore ľudí zo zahraničia, pričom štatistiky ukazujú, že medzi nezamestnanými máme aj takých, ktorí majú s takýmito pozíciami skúsenosti. Je teda viacero možností prečo sa nechcú/nevedia zamestnať. Najpredpokladanejšia sa nám zdá byť verzia, že boli prepustení mladí, možno z prvého, druhého zamestnania (spomenuli sme, že kategória 20-29 bola najviac ovplyvnená prepúšťaním po kríze), teda nezískali dostatočnú prax na to, aby spĺňali požadované nároky v súčasnosti. Na druhej strane, môžu byť medzi nimi takí, čo sú nezamestnaní už dlhšiu dobu. Tu ekonomiu vystrieda sociológia a psychológia, ktoré nám vravia, že človek si na život bez práce ľahko navykne. Sociálny systém mu umožňuje žiť aj bez toho aby pracoval. Alebo druhý extrém, cíti sa byť

nevyužitý, upadá do rezignácie, myslí si, že nebude schopný sa naučiť všetko čo potrebuje vedieť, a že to jednoducho po tak dlhej dobe nezvládne. Táto teória platí všeobecne pre dlhodobu nezamestnaných. Častokrát sa stretávame ešte s ďalším problémom a to dochádzanie za prácou. Graf s rozdelením populácie na Slovensku nám hovorí, že v súčasnosti a aj v najbližších rokoch ešte bude pretrvávajúť trend deurbanizácie, čiže zvyšovanie počtu ľudí vo vidieckej časti. Naopak po roku 2025 by sa to malo zmeniť. Je však otázne či to bude spôsobené práve zmenou zmysľovania ľudí, ktorí prekonajú svoje pohodlie a vycestujú za prácou.

Pozreli sme sa aj na profesie nezamestnaných, ktorí pribudli za posledné mesiace. V rámci všetkých krajov a teda aj v priemere na Slovensku sa najviac nezamestnanými stávajú pracovníci v službách a obchode (od roku 2017 tvorili

10% z nových nezamestnaných) a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (tiež 10%), ktorí zároveň tvoria najpočetnejšiu skupinu v rámci celkovej nezamestnanosti až 13%. Dá sa povedať, že tieto profesie ako predavač, pokladník, skladník, nekvalifikované osoby sú na trhu ľahko nahraditeľnými a radíme ich medzi tie, ktoré firme pridávajú iba malú hodnotu. Riešením ich zamestnanosti by mohla byť rekvalifikácia, pre lepšie pracovné miesta vo výrobe alebo vlastné podnikanie. Zvyšok novo pribudnutých nezamestnaných sú najmä operátori a montéri strojov a zariadení, kvalifikovaní pracovníci a remeselníci a administratívni pracovníci. Je zaujímavé, že z pohľadu zamestnávateľov je nedostatok kvalifikovaných pracovníkov na trhu. Z toho vyplýva, že problém ich nezamestnanosti je neochota dochádzať za prácou. Ak ľudia nechcú dochádzať, ale majú záujem pracovať, začnú riešiť nové bývanie. Častokrát narazia na problém drahého nájmu či kúpy nehnuteľnosti vo väčších mestách, kde sa sústreďuje priemyselná výroba. Motiváciou by mohlo byť predĺženie príspevkov na bývanie či dochádzku na dlhšie obdobie. Za úvahu by stála aj výstavba nájomných bytov v blízkosti nových fabrík. Pre podnik by to však bol veľký náklad. Štát by takouto investíciou mohol získať, ak by byty postavil a prenajímal za reálnejšiu cenu ako je na trhu. Bola by potrebná samozrejme analýza či by sa títo nezamestnaní vôbec chceli presťahovať z miesta kde majú zázemie.

Rozdelenie populácie

Source: **Macrobond**

Ideálne by bolo keby zamestnávateľi prišli do regiónov kde je vyššia nezamestnanosť. Vyrovnali by sa rozdiely medzi regiónmi, konkrétne medzi Bratislavou a zvyškom Slovenska. Do Bratislavy by prichádzalo menej ľudí, urýchlila by sa doprava a najmä by klesli ceny nehnuteľností v hlavnom meste, ktoré sú skoro tak vysoké ako pred krízou. Na uskutočnenie tejto alternatívy by bolo potrebné zlepšenie dopravnej infraštruktúry, teda oprava a výstavba nových ciest.

Čo je však ešte vážnejším problémom sú mladí nezamestnaní. Za posledný štvrtrok bolo až 40% z tých čo pribudli medzi nezamestnaných mladí ľudia od 25-39 rokov. Najviac z nich bolo 25-29 ročných. Prečo si mladí nevedia nájsť prácu? Buď nevyštudovali odbor, ktorý je na trhu žiadaný alebo im chýba prax. Riešením je prepojenie školy s praxou pravdepodobne s oveľa vyššou mierou prepojenia ako je v súčasnosti. Podporovať firmy na uskutočňovanie stáží a absolventskej praxe, kde by sa mladí ľudia špecializovali. Pri celkovej nezamestnanosti je však najviac nezamestnaných ľudí v rozsahu 30-44 rokov, ktorí tvoria viac ako tretinu všetkých nezamestnaných. Ak by sme ich chceli bližšie charakterizovať, stačí sa pozrieť na úroveň dosiahnutého vzdelania medzi nezamestnanými a veľmi podobné číslo je pri nezamestnaných so ukončenou strednou školou. Je to

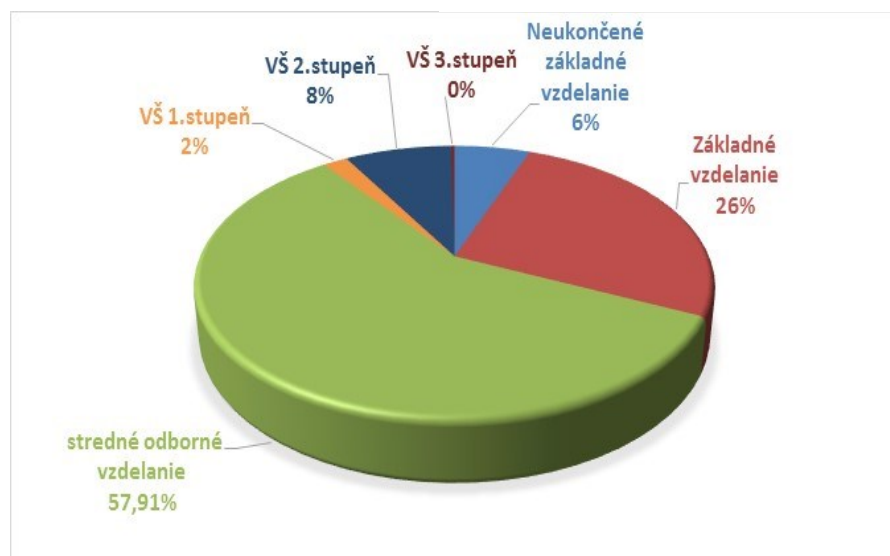
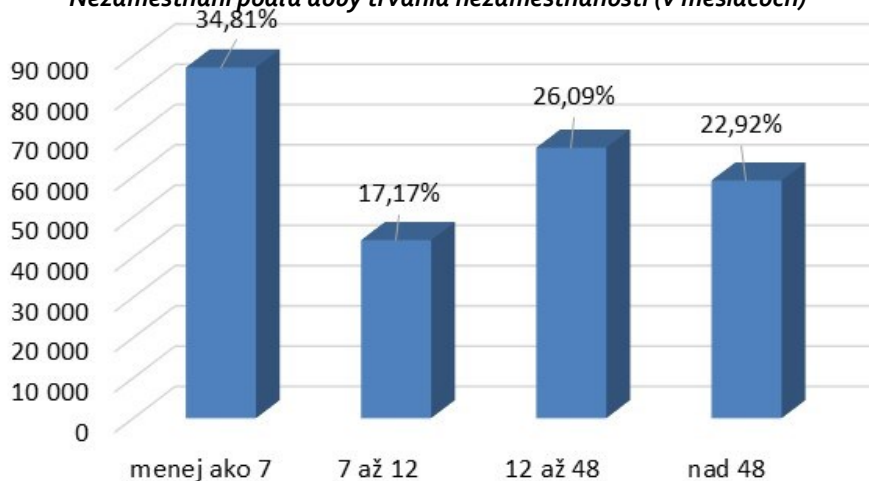
teda generácia, kedy nebolo tak žiadané vyštudovať VŠ ako dnes a tak mnohí z nich nemajú dostatočné a kvalifikované vzdelanie pre dnešné potreby trhu. Avšak vysoká škola nie je zárukou pracovného miesta. 10% z nezamestnaných má vysokoškolské vzdelanie aspoň prvého stupňa a aj tak sú bez práce. Ak teda Slovensko nevie poskytnúť prácu mladým a vzdelaným je logické, že nielen oni, ale aj ostatní šikovní ľudia sa pohrávajú s myšlienkou odísť zo Slovenska a začať budovať kariéru v zahraničí.

Čo sa týka doby trvania nezamestnanosti, nezamestnaných, ktorí sú v evidencii menej ako 7 mesiacov je viac ako tretina. Tí, ktorí sú nezamestnaní 7-12 mesiacov je iba 17%. Z toho vyplýva, že zhruba pol roka trvá, kým si nezamestnaný nájde novú prácu. Problém však nastáva keď uplynie jeden rok čo je človek nezamestnaný. Tých je na Sloven-

sku takmer polovica. Nehovoriac o tom, že takmer polovica z nich patrí medzi veľmi dlhodobu nezamestnaných, teda čo sú nezamestnaní viac ako 4 roky. Týchto ľudí je veľmi ťažko znovu zaradiť do pracovného kolobehu. Mnohí sú bohužiaľ takí, ktorí celý život nepracovali a ani nebudú pracovať. Pre Slovensko by však mali byť kľúčovými mladí a vzdelaní, ale aj početná skupina ľudí v strednom veku so strednou školou.

Aktuálne je voľných takmer 45 000 pracovných miest. V priemere mesačne pribudne 14000 nových miest, viac menej rovnomerne rozložených do všetkých krajov. Najmenej však v Košickom a Banskobystrickom kraji. Čo sa týka profesie najviac žiadaní sú operátori, montéri, kvalifikovaní pracovníci, teda tie povolania, ktoré sú aj najfrekventovanejšie medzi nezamestnanými. Tvoria viac ako

Nezamestnaní podľa doby trvania nezamestnanosti (v mesiacoch)

polovicu všetkých voľných pracovných miest. Drvivá väčšina z voľných pracovných miest je vhodná pre stredoškolsky vzdelaných ľudí, preto ani nie je nutné aby si nezamestnaní stredoškólači robili vysokú školu. Zdá sa, že čo trh požaduje Slovensku aj ponúka a nezamestnanosť by vedela klesnúť na nové minimá. Ak chce štát, aby sa ľudia zamestnali mal by sprísniť sociálny systém a možno tak prinútiť ľudí aby si našli prácu. (sd)

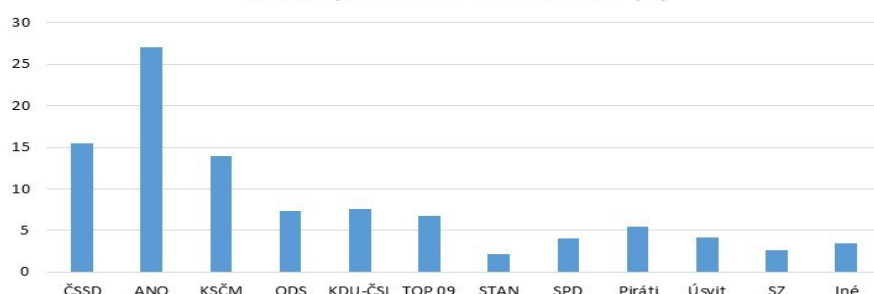
Demisia vlády ČR

Český premiér Bohuslav Sobotka v utorok 2.5.2017 oznámil, že podá demisiu celej vlády. Toto rozhodnutie pramenilo z minulých káuz ministra financií – Andreja Babiša. Vládna koalícia vládla po dobu viac ako troch rokov a bola zostavená zo strán ČSSD, ANO a KDU-ČSL. Podľa ústavy Českej republiky sa teraz moc presúva do rúk prezidenta, ktorý nemusí demisiu prijať. Momentálne je v „hre“ viacero alternatív. Prezident môže prijať demisiu premiéra Sobotku a dosadiť do pozície dočasného premiéra niekoho iného alebo sa môžu vypísať predčasné voľby, prípadne nastane úradnícka vláda. Podľa marcového predvolebného prieskumu by v prípade predčasných volieb strana ANO získala 27% hlasov a ČSSD iba 15,5% hlasov, KSČM by získalo 13,9%. Takže podľa prieskumu by vyhrala strana ANO a jej predseda a súčasný minister financií Babiš by

sa mohol stať premiérom. ČSSD vo svojom volebnom programe avizovalo vstup ČR do eurozóny do roku 2020 a v prípade že sa zmení vládna koalícia by sa mohol zmeniť aj tento plán. Napríklad strany ANO, KSČM, ODS túto možnosť pripúšťajú ale rozhodnutie by nechali na občanov pomocou občianskeho referenda. Táto zmena v politickej situácii mala vplyv aj na vývoj menových kurzov českej koruny voči ostatným menám. V menovom páre EUR/CZK zaznamenala po oznámení správy menšie straty a vrátila

sa naspäť na hranicu 26,9 CZK za euro. V priebehu tohto týždňa je na pláne ešte aj zasadanie ČNB, kde by sa mohlo pojednávať o zvyšovaní úrokových sadzieb, ktoré sú momentálne na úrovni 0,05%. Vzhľadom na to, že miera inflácie je na úrovni 2,6%. Avšak nepredpokladáme, že by sa základná úroková sadzba menila, lebo v minulom období ČNB robila devízové intervencie, aby presiahla mieru inflácie 2% a posilnila konkurencie schopnosť a rast krajiny. (mb)

Volebné preferencie v Marci 2017 (%)

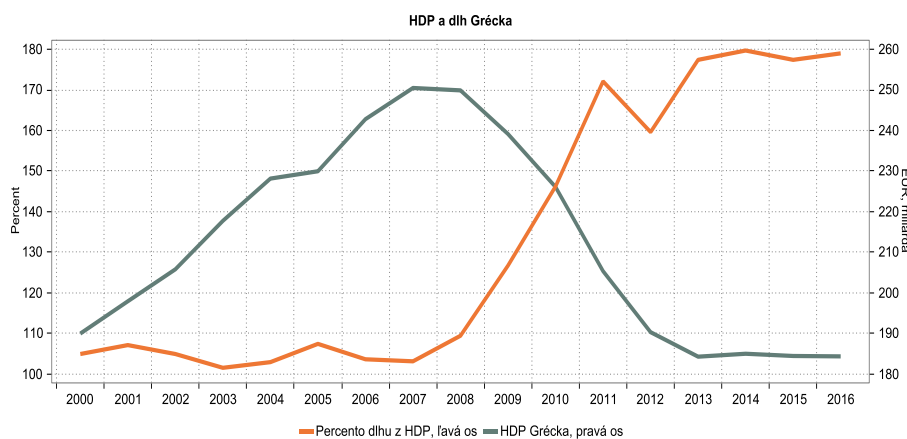

Grécko získa ďalšiu pomoc

Zástupcovia gréckej vlády a veritelia sa dohodli na kompromise o škrtoch a reformách. Rokovania prebiehali viac ako pol roka. Najväčší rozkol nebol medzi Grékom a veriteľmi, ale medzi veriteľmi samotnými. Najväčší problém pri rokovaní bol spojený s dosahovaním rozpočtových cieľov gréckeho štátneho rozpočtu. Podľa jednej skupiny veriteľov je 3,5 % (z HDP) ročný prebytok štátneho rozpočtu po dobu 10 rokov udržateľný. Na druhej strane oponuje ako veriteľ MMF, ktorý tvrdí že žiadna krajina v modernej histórii nedosahovala také dlhé obdobie tak vysoký prebytok. Preto MMF navrhuje zníženie na 1,5%. Taktiež požaduje, aby štáty eurozóny prišli s plánom na zníženie dlhu. Zníženie dlhu nepredstavuje odpustenie jeho časti, ale upravenie doby splatnosti a výšky úrokov. Aktuálny dlh Grécka prevyšuje 180% HDP krajiny, ktoré bolo v roku 2015 184,4 miliar-

dy €. Dohoda, ktorá vznikla po týchto rokovaníach ešte musí prejsť cez parlamentné rokovania. Ak bude táto reforma odsúhlasená gréckym parlamentom, tak Grécko dostane ďalšie peniaze zo záchranného balíka. Ďalšia čiastka finančnej pomoci pre Grécko by mala byť v objeme 7 miliárd €. Avšak reforma na ktorej sa dohodli zástupcovia jednotlivých strán výrazne ovplyvňuje každého občana Grécka. Podľa

danej reformy by Grécko malo znížiť dôchodky v rokoch 2019 a 2020 o 18%, taktiež musí pozmeniť daňový zákon a znížiť hranicu pre nezdaniteľnú časť príjmu na úroveň 5681 €. Čo predstavuje výrazný posun, lebo v súčasnosti je táto hranica zhruba o 3000 € vyššia. V porovnaní so Slovenskom budú na tom grécky občania stále lepšie, lebo nezdaniteľná časť je u nás stanovená na hodnotu 3803,33 €. (mb)

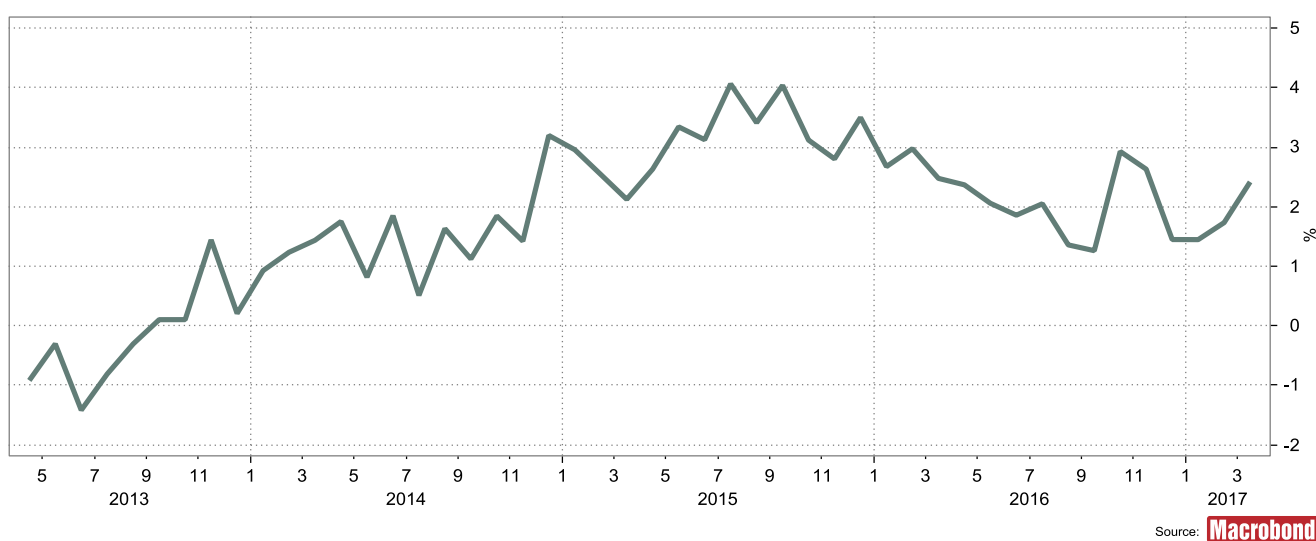
Maloobchod EÚ

V marci 2017 vrástol maloobchodný predaj medziročne o 2,3% v eurozóne a o 2,5% v celej EÚ. Rast bol podporený zvýšeným predajom textilu a oblečenia (3,3%), elektroniky a nábytku (3,3%) a farmaceutických produktov (0,9%). Maloobchodný predaj rástol aj v najväčších európskych ekonomikách, čo indikuje zvýšenú spotrebu obyvateľstva. V Nemecku bol v marci 2% medziročný rast

a francúzsky maloobchod vykazuje dokonca 3,5% rast. Oproti roku 2010 sú tržby na nižšej úrovni len v 3 štátoch: Grécko, Dánsko a Portugalsko. Naopak Luxembursko eviduje dvojnásobne vyššie tržby. Najväčšia ekonomika Nemecko eviduje po 7 rokoch o 10 % vyššie tržby a Francúzsko o 20 %. Tieto tržby sú očistené o cenové výkyvy. Vzhľadom na uvedené skutočnosti môžeme konštatovať pozitívnu situ-

áciu v európskej ekonomike a zvýšená spotreba obyvateľstva by mala podporiť rast HDP celého bloku, ktorý podľa výsledkov za prvý kvartál v roku 2017 dosiahol 1,7% rast. Súčasne môžeme predpokladať zvýšený príjem do štátnych rozpočtov jednotlivých krajín a zlepšenie zamestnanosti v jednotlivých regiónoch. (mb)

Rast maloobchodu v eurozóne

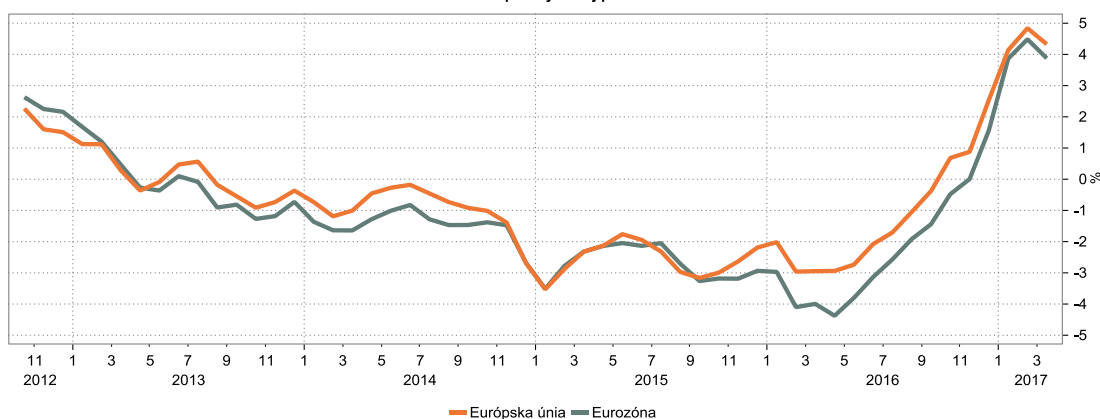
Ceny priemyselnej produkcie EÚ rastú

V marci 2017 ceny priemyselnej produkcie medziročne vzrástli. V eurozóne bol medziročný rast 3,9 % a v EÚ 4,6 %. Tento medziročný nárast v eurozóne bol poháňaný zvýšením cien energií o 8,2%, cien medziproduktov o 3,9%, cena tovarov krátkodobej spotreby vzrástla o 2,2%, kapitálové statky o 0,9% a predmety dlhodobej spotreby o 0,7%. Celkové ceny v priemysle očistené od energie vzrástli medziročne o 2,4%. Vplyv na medziročný nárast výrobných cien

v marci mala miera inflácie, ktorej miera bola na úrovni 1,5. Rast bol spôsobený zlepšujúcou sa situáciou na trhu práce, tzn. produkciou (investície podnikov) a spotrebou obyvateľstva. Vzhľadom na nárast cien v priemyselnej produkcii môžeme predpokladať, že bude rásť aj

cenová hladina v najbližšom období. Ako náhle sa zvýšenie cien producentov premietne do zvýšenia cien tovarov. (mb)

Index cien priemyselnej produkcie

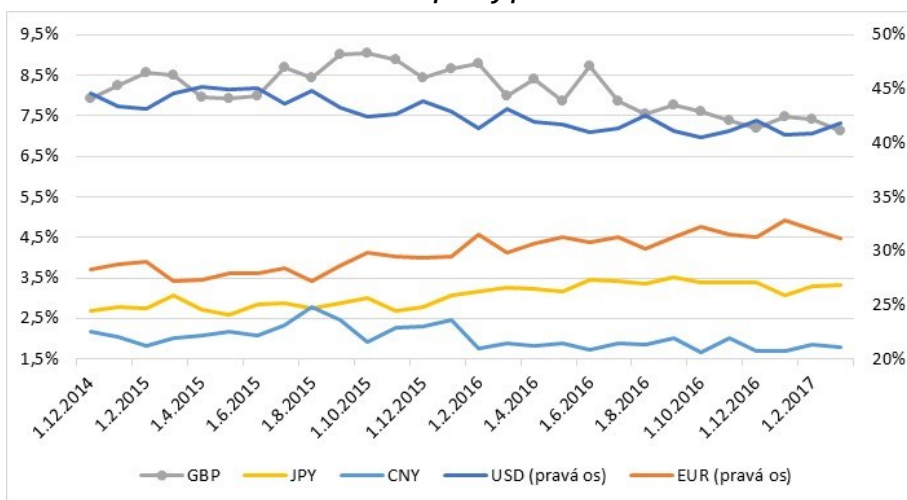
Súčasný stav platieb v Renminbi

Podľa najnovších údajov o medzinárodných platbách v rámci vykazovania SWIFT zastrešovali v marci platby v čínskej mene renminbi zhruba 1,78% všetkých platieb (graf). V posledných mesiacoch sa jedná pritom o relatívne stabilnú úroveň. Spomedzi zvyšných mien si svoje postavenie taktiež udržiaval americký dolár s takmer 42% podielom na medzinárodných platbách a japonský jen s 3,3% podielom. Naopak kontinuálny pokles zaznamenáva britská libra s momentálne najnižším podielom za posledné roky na úrovni 7,13%, zatiaľ čo naopak svoju pozíciu v medzinárodných platbách posilňovalo trendovo euro. Evidencia menovej denominácie medzinárodných platieb sa využíva v súvislosti s renminbi na sledovanie internacionalizácie tejto meny po jej postupnom začlenení do koša SDR. Napriek skutočnosti, že podiel renminbi posledné roky stagnuje je po-

trebné zdôrazniť, že ukazovateľ sa meria na základe hodnoty mien v čase. Čínska mena zaznamenala mierne devalvácie v posledných rokoch a teda napriek tomu, že celková hodnota týchto transakcií stagnuje, počet transakcií s menou sa zvýšil v roku 2016 na dvojnásobok (13 miliónov) oproti roku 2014, čo čiastočne vypovedá o jej postup-

nom využívaní na medzinárodných trhoch. Pre zaujímavosť sa podľa tejto štatistiky forexové platby (teda platby realizované priamo na devízových trhoch) v renminbi realizujú hlavne vo Veľkej Británii s 36% podielom, pričom následne v Hongkongu (29%), v Spojených štátoch amerických a vo Francúzsku (rovnako po 7%). (mn)

Medzinárodné platby podľa SWIFT

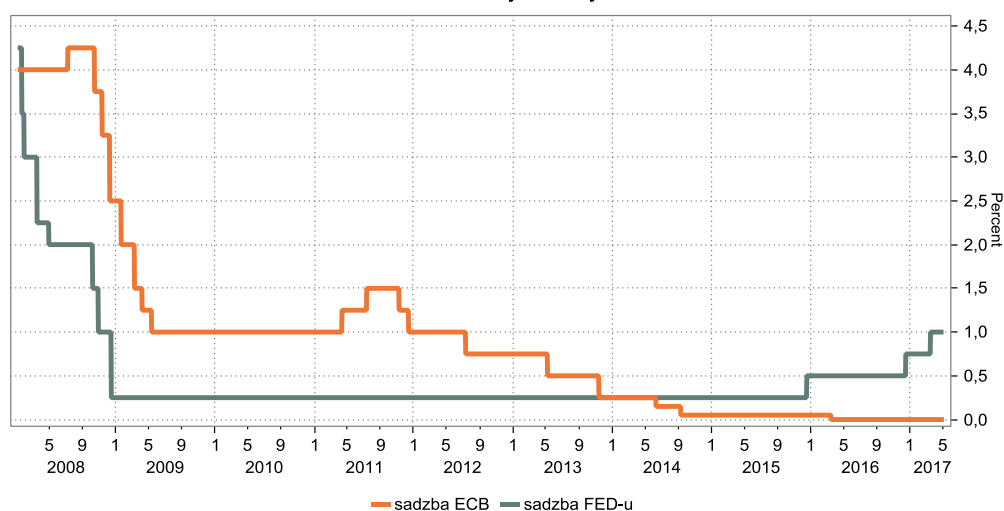
FED sadzby nezmenil

Na najnovšom zasadnutí Federálneho rezervného systému USA nedošlo k opätovnému zvýšeniu pásma kľúčovej úrokovej sadzby Federal Funds rate v súčasnosti na úrovni 0,75% - 1%. Vývoj makroekonomických ukazovateľov posledných mesiacov zaznamenáva pritom stabilné prorastové hodnoty. Miera nezamestnanosti v marci 2017 dosahovala najnižšiu úroveň od finančnej krízy vo výške 4,5% so stabilným vývojom počtu nových zamestnaných osôb (v priemere 180 tisíc ľudí mesačne). Ceny merané indexom spotrebiteľských cien sa medziročne v posledných mesiacoch zvýšili o viac ako 2% (aj po očistení o energie a volatilné potraviny).

Problém môže predstavovať mierne spomalenie rastu reálneho HDP v prvom kvartáli 2017, kde došlo k medzikvartálnemu rastu (po sezónnom očistení) len o 0,7% (najmenší rast o počiatku roka 2014). Podľa centrálnej banky sa

ale jedná len o prechodný efekt, pričom rast sa počas nasledujúcich kvartálov stabilizuje. Fed podľa vyjadrení plánuje zvýšiť sadzby v tomto roku až dvakrát. (mn)

Základné úrokové sadzby centrálnych inštitúcií

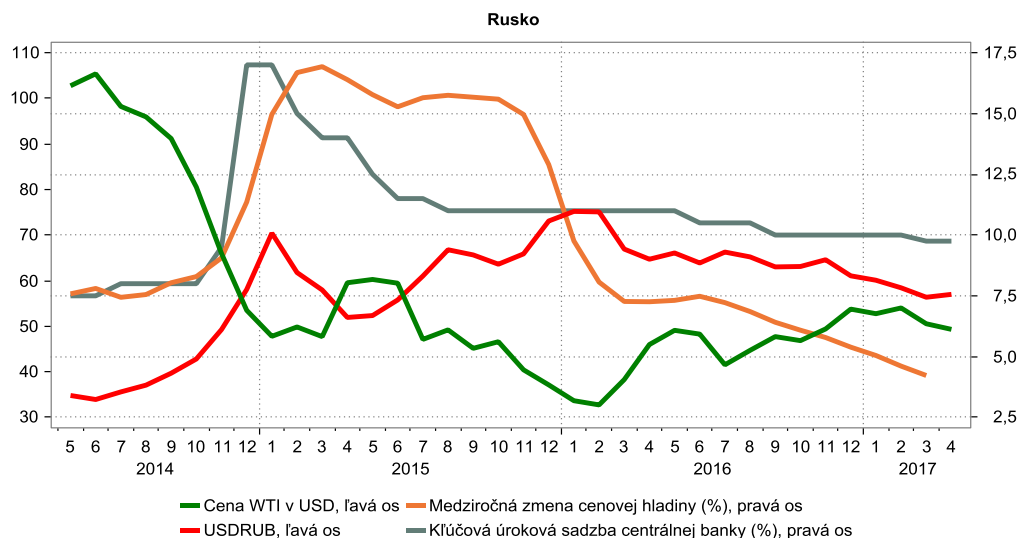
Source: **Macrobond**

Ruská centrálna banka opätovne znižuje sadzby

Ruská centrálna banka sa opäť rozhodla znížiť svoju kľúčovú úrokovú sadzbu z predchádzajúcej úrovne 9,75% na hladinu 9,25%. Jedná sa pritom o druhé zníženie v tomto roku, pričom sadzba sa nachádza najnižšie od konca roka 2014, keď centrálna banka po prepade cien ropy a devalvácii rubľa pristúpila k markantnej reštriktívnej politike na zabránenie kapitálovým odlivom. Pri rozhodovaní o znížení sadzby sa banka primárne opierala o klesajúcu mieru inflácie (graf). Ceny vyjadrené indexom spotrebiteľských cien v marci 2017 vzrástli o 4,3% medziročne (rovnaká miera sa odhaduje aj v apríli), čo je najmenší prírastok za posledných 5 rokov a taktiež úroveň blízka inflačnému cieľu banky vo výške 4%. Stabilizáciu miery inflácie výrazne ovplyvnilo posilnenie

rubľa voči doláru (zníženie importovanej inflácie) v spojení s miernym rastom cien ropy, ktorá predstavuje značný zdroj príjmov ruskej ekonomiky (graf), zvýšená investičná aktivita zahraničných investorov (nákupy ruských aktív), zníženie rizikovej prémie štátnych dlhopisov a súčasne nízke ceny poľnohospodárskych komodít vďaka silnej úro-

de posledných dvoch rokov. Týmto tempom by sa sledovaná inflácia mala dostať na požadovanú úroveň koncom roka 2017. Pozitívne vyhladky naznačuje vývoj priemyselnej produkcie, relatívne klesajúca miera nezamestnanosti (v marci pokles o 10% medziročne) či prieskumy sentimentov domácností a podnikov. (mn)

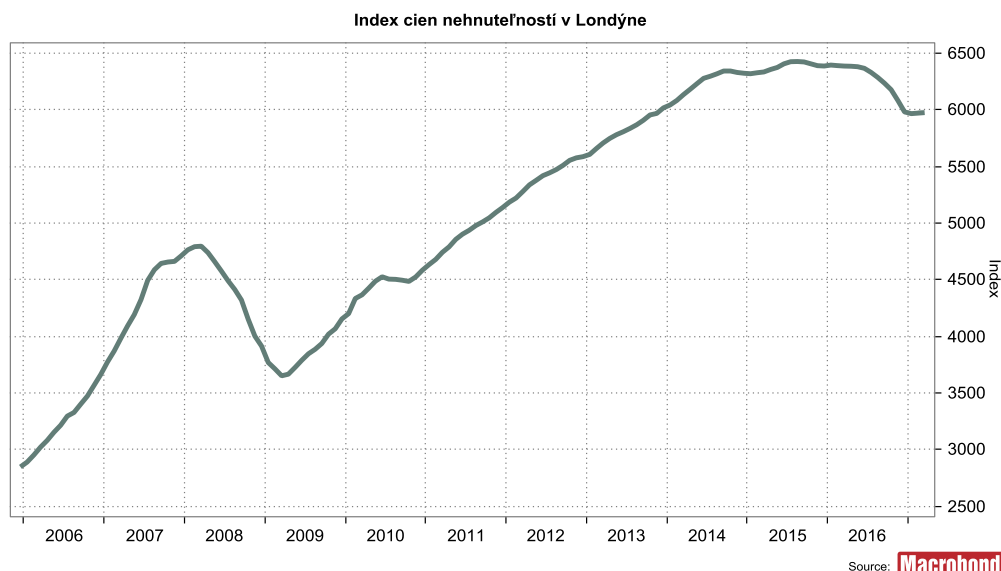
Source: **Macrobond**

Realitný trh v Londýne na úpadku

Vývoj realitného trhu vo Veľkej Británii začal stagnovať po tom čo bolo odhlasované referendum o odchode z EÚ. Trh s nehnuteľnosťami spolu s bankovníctvom a poisťovníctvom tvoria viac ako 70% HDP. Je to teda dosť vplyvný sektor na to, aby ovplyvnil vývoj celej ekonomiky. Neistota v krajine vyvolala v obyvateľoch Veľkej Británie obavy čo spôsobilo menej dopytu aj po nehnuteľnostiach. Zamerali sme sa na hlavné mesto Londýn, kde si realitní makléři vymysleli pre ľudí zaujímavé výhody, len aby si kúpili nehnuteľnosť. Ak si kúpia nehnuteľnosť, dostanú zadarmo elektromobil Renault Zoe v hodnote okolo 20 000€. Aby ľudí

motivovali aj ku kúpe novej nehnuteľnosti, developer im preplatí daň z kúpy bytu až do výšky takmer 180 000€. Nedostatočný dopyt ovplyvnil aj výstavbu nehnuteľností, ktorá prvý polrok 2016 predstavovala záporné medziročné zmeny

až do -2%., v súčasnosti vykazuje rast avšak v porovnaní s veľmi slabým rokom 2016. Ďalší úpadok sa teda neočakáva a časom sa predpokladá zlepšenie vývoja realitného trhu. (sd)

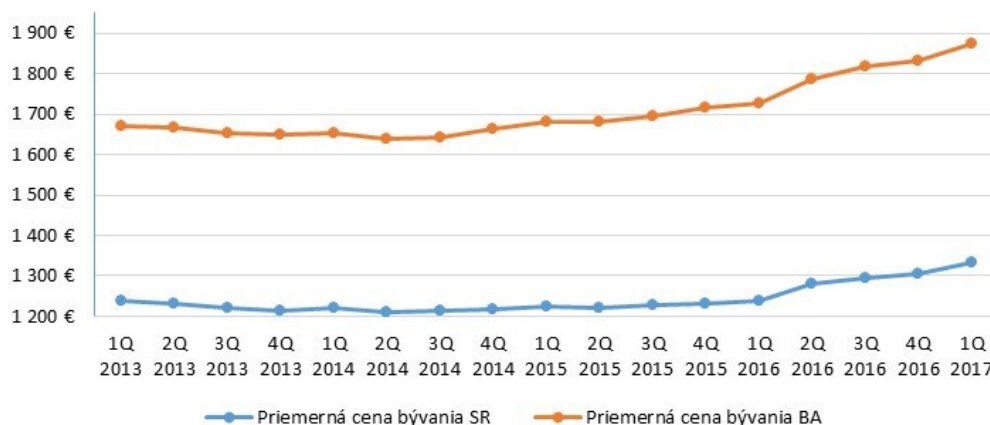
Ceny nehnuteľnosti na Slovensku rastú

Ceny bytov a domov na Slovensku v prvom kvartáli roku 2017 stúpili takmer na osem ročné maximum podľa údajov NBS. Tá ich zverejňuje na základe prieskumu NARKS, ktorá pokrýva 10 % trhu s realitami. Nárast cien bytov a domov môžeme odôvodniť zvýšeným dopytom po bývaní vďaka výhodnejším úverovým podmienkam vzhľadom na to, že úroková sadzba je nízko. Ďalším faktorom, ktorý v prvom štvrťroku zohrával rolu, bolo sprísnenie zákona o poskytovaní hypotekárnych úverov. Priemerná cena za meter štvorcový v realitách na Slovensku 1 332 eur s DPH, čo bolo najviac od druhého kvartálu v roku 2009. Medziročne reality v prvom štvrťroku zdraželi o 7,6 percenta. Medziročne najvýraznejšie vzrástla

priemerná cena bývania v Nitrianskom kraji (16,9%) a najmenej v Košickom (o 2,7%). Priemerná cena bývania vo východoslovenských regiónoch a Žilinskom kraji na začiatku roka medzištátny stagnovala. Dokonca v Banskobystrickom kraji zaznamenala pokles o 0,5 % a medziročne 2 % pokles. Predpo-

kladáme, že úroveň cien bývania sa bude aj naďalej mierne zvyšovať, vzhľadom na ekonomický vývoj. Aktuálna agregovaná priemerná cena bývania je o 14% pod jej historickým maximom, ktoré bolo v druhom kvartáli roku 2008 (1549/m²). (mb)

Priemerná cena bývania v €/m²

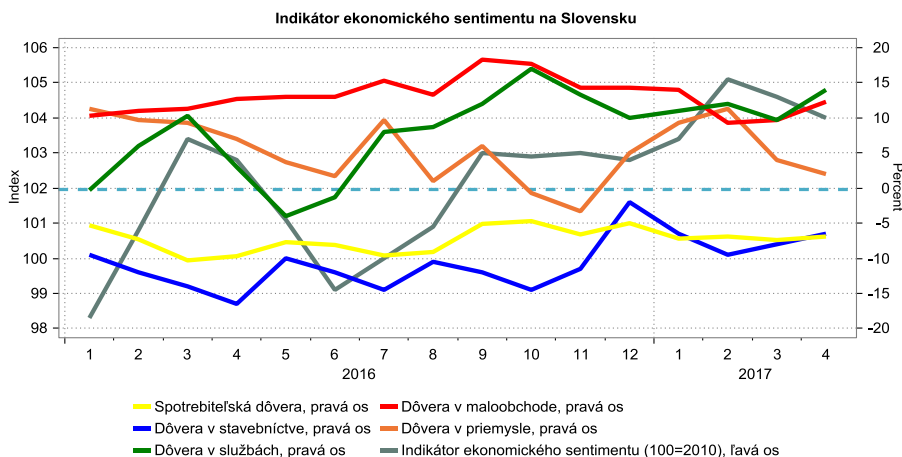

Spotrebiteľská dôvera v pozitívnom pásme

Indikátor ekonomického sentimentu je zložený ukazovateľ, ktorý vyjadruje očakávania trhu v rámci jednotlivých sektorov, ktoré majú pridelenú rozdielnú váhu. Čím väčšie tržby majú jednotlivé sektory, tým väčšiu majú aj váhu. Rovnako ak počet zamestnaných v danom sektore ovplyvňuje jeho váhu. Priemysel má 40%, služby 30%, očakávania spotrebiteľov 20% a napokon stavebníctvo a obchod zhodne po 5%. V rámci každého sektora sa spraví osobitný konjunkturálny prieskum, kde podniky zhodnotia ich pohľad na súčasnú situáciu a očakávania na najbližšie 3 mesiace. Výsledok je potom počítaný ako rozdiel pozitívnych a negatívnych hodnotení v percentách. Tento výsledok je prenasobený váhou za daný sektor a súčet zo všetkých sektorov nám potom určuje indikátor ekonomického sentimentu. Ten v apríli dosiahol hodnotu 104 čo je iba mierne zlepšenie oproti hodno-

te z predchádzajúceho roku 102,8. Vývoj indikátor brzdil sektor s najväčšou váhou a to priemysel, kde iba o 2% prevýšili pozitívne hodnotenia tie negatívne. Minulý rok bol rozdiel 7%. Naopak vo vážnom zastúpení druhý sektor, sektor služieb kde bolo o 14% viac pozitívnych hodnotení, kdežto minulý rok iba o 3%. Celkom slušné hodnotenia mal aj maloobchod, približne rovnako ako aj minulý rok, pozitív-

ne prevýšili negatívne o 12%. Sektory kde prevyšovali záporné hodnoty bol stavebníctvo, o -6,5% a indikátor spotrebiteľskej dôvery o -6,9%, ktorý zohľadňuje vývoj ekonomiky, finančnú situáciu, nezamestnanosť a úspory. Stavebníctvo si však oproti minulému roku zlepšilo, vtedy ho o takmer 17% hodnotili podniky negatívnejšie. (sd)

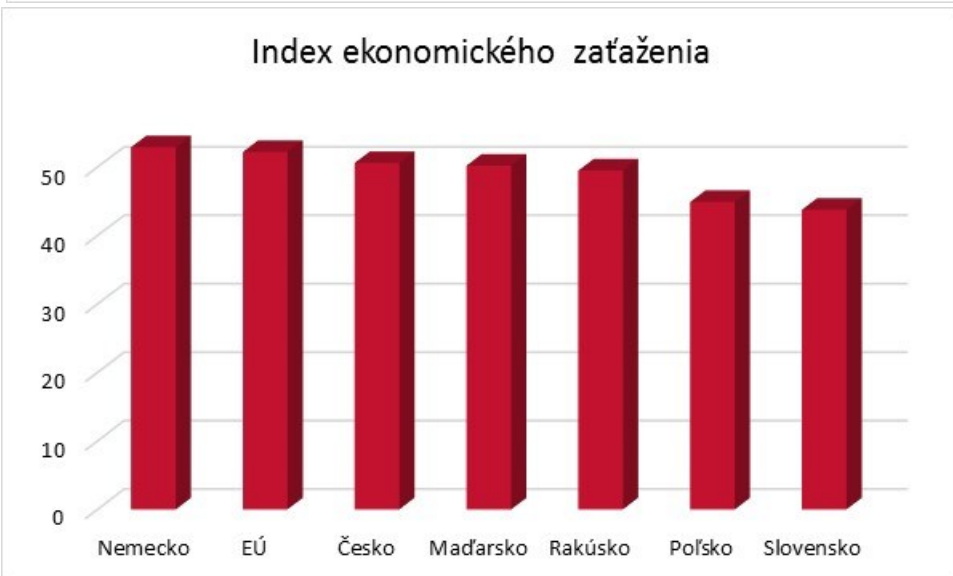
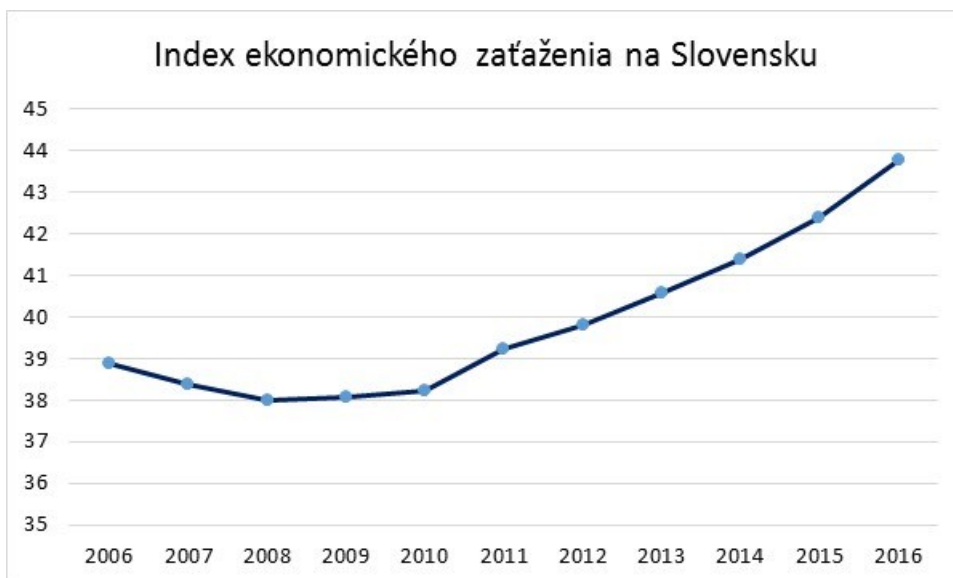
Source: Macrobond

Index ekonomického zaťaženia

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje do akej miery sú ľudia v produktívnom veku (15-64 rokov) zaťažení zvyškom populácie teda ľuďmi v predproduktívnom veku (0-14 rokov) a poproduktívnom veku (65 a viac rokov). Vypočíta sa teda ako podiel, kde v čitateli sú predproduktívni a poproduktívni a v menovateli produktívni ľudia. Index sledujeme skôr zo sociálneho hľadiska avšak vyplývajú z neho aj ekonomické súvislosti. Ak sa index bude zvyšovať, teda narastá neproduktívna časť populácie, pre štát to znamená, že bude mŕňať viac na sociálne výdavky ako sú najmä dôchodky, materské, rodinné príspevky. Na toto financovanie však bude potrebovať prostriedky, ktoré môže získať zdanením pracujúcich. A teda

ekonomické zaťaženie sa zvyšuje. V roku 2016 dosiahol hodnotu 43,8. To znamená že na 100 ľudí v produktívnom veku pripadá takmer 44 ľudí v neproduktívnom veku. Toto číslo nám od roku 2010 narastá v priemere o 2,3%. Rast indexu v dlhodobom hľadisku nemusí byť problém, ak rast spôsobujú predproduktívni ľudia, ako je napr. v Saudskej Arábii, kde index dosahuje 42,6 čo je iba o niečo menej ako na Slovensku avšak percentuálne majú takmer o 12% viac ľudí do 15 rokov a rovnaké percento menej ľudí nad 65. V súčasnosti sú produktívni ľudia v Arábii a na Slovensku ekonomicky zaťažení rovnako, ale v budúcnosti to bude v prospech Arábie nakoľko na Slovensku rast indexu zaťaženia spôso-

buje narastajúca staršia populácia. Ak sa pozrieme na index v krajinách V4 sme na tom lepšie avšak nie s veľkým rozdielom. Z grafu vidieť, že Nemecko sa tiež potýka s problémom starnúcej populácie a preto je jeho index ekonomického zaťaženia vyšší aj ako priemer EÚ. Samotný sociálny systém je ovplyvnený aj nezamestnanosťou. Systém na Slovensku je ešte viac zaťažený nakoľko máme pomerne vysokú nezamestnanosť a s ňou spojené náklady nielen priame (dávky v nezamestnanosti), ale aj nepriame (strata na príjmoch z daní a zo sociálneho a zdravotného poistenia). (sd)

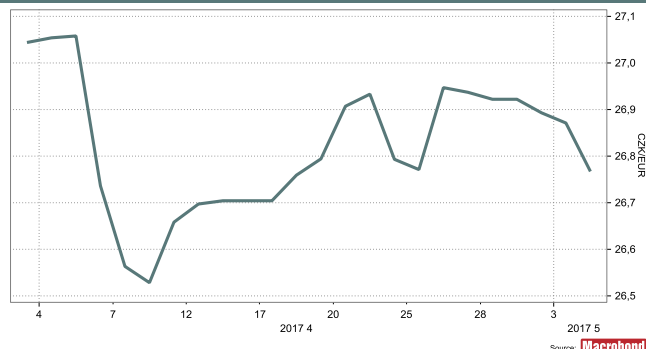

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

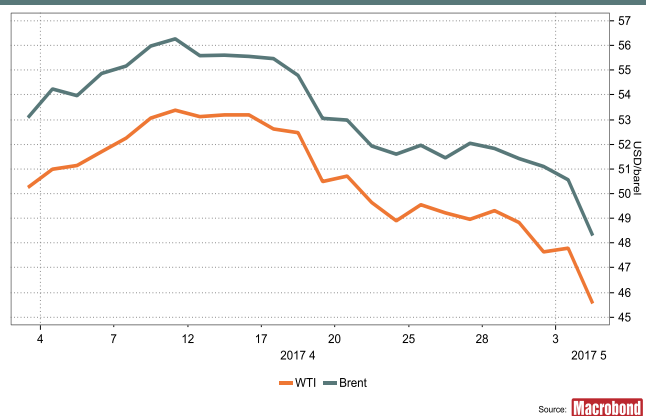
EUR/CZK

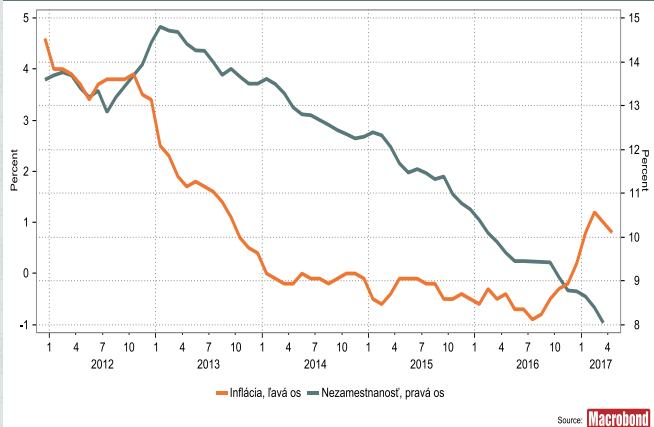
ZLATO

ROPA

SLOVENSKO

ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POLSKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- Soitron group kúpila 51% podiel softvérovej spoločnosti Millennium. Ide o prvú akvizíciu na slovenskom trhu. Soitron group pomocou tejto akvizície rozširuje svoje portfólio o produkty v oblasti riadenia pred ja úverových produktov, o moduly na riadenie vzťahu so zákazníkmi a portálové riešenia. Spoločnosť Millennium by danou akvizíciou mala získať prístup na zahraničné trhy a mohla expandovať (Rumunsko, Turecko). V predchádzajúcom roku tržby spoločnosti Soitron group dosiahli hodnotu 121,6 milióna €. Spoločnosť pôsobí na zahraničných trhoch v Česku, Rumunsku, Turecku, Bulharsku a Veľkej Británii.
- Výrobca elektromobilov Tesla prehľbil straty v prvom kvartáli roku 2017 na 330,3 milióna dolárov z pôvodných 282,3 milióna dolárov, ktoré dosiahol v minulom roku. Navýšenie straty je výsledkom zvýšeného investovania do nových modelov automobilov. Ide o model X a S, tržby z automobilov sa viac ako zdvojnásobili. Tržby spoločnosti stúpili na 2,7 miliardy dolárov z predchádzajúcich 1,15 miliardy. V prvom kvartáli tohto roku spoločnosť dodala svojim zákazníkom rekordných 25 000 vozidiel, čo predstavuje 69% oproti minulému roku. Údaje naznačujú, že spoločnosť by mala naplniť polročný plán, ktorým bolo dodanie 47 000 vozidiel. Za celý minulý rok dodala spoločnosť 76 230 vozidiel. Akcie spoločnosti tento rok už stúpili o 46% a minulý mesiac sa spoločnosť stala najhodnotnejším americkým automobilovým výrobcom. Momentálna trhová hodnota akcií je 53 miliárd dolárov.
- Francúzska banka BNP Paribas ťažila zo skvelého výkonu investičného bankovníctva. Jej tržby v prvom kvartáli medziročne narástli o 4% na 11,3 miliardy €. Tento nárast bol poháňaný zníženým rastom nákladov, divíziou investičného bankovníctva a nižšou rezervou na nesplácané úvery. Divízia investičného bankovníctva, konkrétne obchodovanie FICC (fixný príjem, komodity a meny) rástlo medziročne o 32% a obchodovanie s akciami dokonca o 38%. Čistý zisk, ktorý banka dosiahla činil približne 2 miliardy €. Akcie banky v dnešných dňoch na základe týchto faktorov rastú a od začiatku týždňa už zaznamenali 9% zmenu smerom nahor.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT, a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin, Bruchánik Rudolf

Csatári Erik, Demová Simona

Medvecová Miroslava

Tirpáková Zuzana

Bielik Matúš

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT